

Huvudman

STIFTELSEN FRYX, org.nr. 878001-6211
andreas.wiik@fryx.se

Beslut

Datum 2024-12-06
Dnr SI 2024:8442
Sida 1 (4)

Ärendet

Tematisk tillsyn av skolans val i årskurs 7–9 vid grundskolan Fryxellska skolan, Stiftelsen Fryx i Västerås kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Fryx att senast den **fredag den 31 januari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande fördelning av undervisningstid inom skolans val. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Fryx inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Fryx ska vidta följande åtgärder

Skolans val

- Upphör med att, inom skolans val, omfördela mer än 20 procent av undervisningstiden i ämnena bild, idrott och hälsa samt teknik för de elever som läser musikprofil, samt i ämnena bild och teknik för de elever som läser dansprofil. Huvudmannen ska besluta om en ny lokal timplan som överensstämmer med bestämmelserna i skollagen och skolförordningen. Den lokala timplanen ska ges in i samband med huvudmannens redovisning (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 3–4 §§ skolförordningen, bilaga 1 skolförordningen samt 26 kap. 7–8 § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:8442) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under höstterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende fördelning av undervisningstid inom skolans val. Fryxellska skolan i Västerås kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom oanmält besök på skolenheten den 7 november 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. elevscheman. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Skolans val

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektor framgår att styrelsen, där rektorn ingår, har fattat beslut om timplanen för läsåret 2024/25 vid årsskiftet och att de i samband med det även beslutade att skolans val ska användas inom ramen för skolans profiler, dans respektive musik. För profilen dans används skolans val till ämnet idrott och hälsa och för profilen musik används skolans val till musikämnet.

Av ingivna lokala timplaner för läsåret 2024/25 framgår att undervisningstiden reducerats i bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, slöjd samt teknik. För skolans två profiler skiljer sig timplanerna åt. För musikprofilen har undervisningstiden minskats med mer än 20 procent i tre ämnen. I bild har undervisningstiden minskats med 22 timmar (22 procent), i idrott och hälsa med 82 timmar (29 procent) och i teknik 22 timmar (25 procent). För dansprofilen har samma andel tagits från undervisningstiden i bild och teknik, i idrott och hälsa är andelen 42 procent (118 timmar). Dock används skolans val inom till ämnet idrott och hälsa på dansprofilen så den totala tiden för ämnet idrott och hälsa på den profilen uppgår till mer än vad den nationella timplanen föreskriver. Av timplanen framgår att Stiftelsen Fryx räknat på elevernas totala

undervisningstid för grundskolan i respektive ämne. Rektor uppger i intervju att de kommer att se över timplanen och justera den så att den överensstämmer med gällande föreskrifter.

Skolinspektionen har utöver timplanen också tagit del av scheman för klasserna 7D, 8E samt 9F, samtliga med dansprofil, för läsåret 2024/25. Av betydelse för beslutet framgår i huvudsak följande:

Eleverna har under läsåret 2024/25 reducerad undervisningstid i ämnena i bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, slöjd samt teknik jämfört med den lagstadgade garanterade undervisningstiden för ämnena i högstadiet. Av klassernas scheman framgår att mer än 20 procent av den totala undervisningstiden på högstadiet har reducerats i ämnena bild och teknik.

Utöver dessa timmar har totalt 72 timmar även schemalagts för mentorstid. Enligt intervju med rektor är dessa timmar utökad undervisningstid.

Rättslig reglering

Utöver de ämnen som räknas upp i 10 kap. 4 § skollagen ska det finnas skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen (10 kap. 4 § skollagen)

För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema för undervisningen (3 kap. 6 § skolförordningen (SFS 2011:185))

Av timplanen för grundskolan framgår hur den garanterade undervisningstiden i ämnena ska fördelas på högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna. (9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen).

I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Inom skolans val får ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut (9 kap. 9 § skolförordningen).

Av bilagan framgår bland annat att vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas. (Bilaga 1, Timplan för grundskolan, till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Genom de uppgifter som lämnats av verksamhetens rektor bedömer Skolinspektionen att Stiftelsen Fryx verksamhet vid Fryxellska skolan uppfyller författningarnas krav avseende att huvudmannen ska besluta om en timplan samt att skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Skolinspektionen har således inget att erinra i denna del.

När det kommer till hur undervisningstiden reducerats i de ämnen som används till skolans val gör Skolinspektionen följande bedömning.

Genom den ingivna timplanen och scheman bedömer Skolinspektionen att det är sannolikt att eleverna vid verksamhetens dansprofil har fått sin lagstadgade undervisningstid reducerad med 22 procent i ämnet bild och 25 procent i ämnet teknik. Av samma skäl anser även Skolinspektionen att det är visat att eleverna på musikprofilen fått, utöver bild och teknik, sin lagstadgade undervisningstid reducerad ytterligare då ämnet idrott och hälsa minskat med 29 procent.

Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Skolinspektionen bedömer därför att verksamheten inte följt bestämmelserna på området, vilket är en brist.

Rektorn har uppgett att de kommer se över timplanen men då någon åtgärd ännu inte vidtagits föranleder detta inte någon annan bedömning från Skolinspektionen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Fryx verksamhet vid Fryxellska skolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller fördelning av undervisningstid inom skolans val. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Fryx att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Mattias Ryd medverkat